

Jogerős ítélet a Bartók Béla úti kartellügyben

A Gazdasági Versenyhivatal azt követően indított versenyfelügyeleti eljárást több építőipari vállalkozás ellen, hogy felmerült a gyanú: nevezettek a 4-es metró előkészítésével kapcsolatban a BKV Rt. Metró Projekt Igazgatóság által 2002. első negyedévében kiírt közbeszerzési eljárás ajánlati szakaszában a gazdasági versenyt korlátozó magatartást tanúsítottak.

A GVH Versenytanácsa a 2004. március 18-án megtartott tárgyaláson megállapította, hogy a belső Bartók Béla útra vonatkozó pályázaton indult Strabag Rt. és EGÚT Rt. a verseny korlátozását célzó, illetve arra alkalmas összehangolt magatartást tanúsítottak. Ugyancsak jogellenes – a versenytársak közötti versenyzetetéssel kapcsolatos – összehangolt magatartást állapított meg a Versenytanács a Bocskai csomópont átépítésére kiírt közbeszerzési eljárással összefüggően a Strabag Rt. és a RING Kkt. terhére.

A pályázati ajánlatok beadása előtt fenti vállalkozások a versenyhelyzetből közvetlen kapcsolatot vettek fel a Strabag által küldött faxüzenetek formájában, melyek alkalmasak voltak a pályázaton indult versenytársak piaci magatartásának befolyásolására. A Versenytanács más ügyekben is képviselt álláspontja szerint a versenyt megalapozó és meghatározó üzleti érdek – jogszerű magatartás mellett – azt tételezi fel, hogy a pályázatok egyes szereplői (a versenytársak) önállóan határozzák meg piaci magatartásukat. Ennek megfelelően kizárnak minden olyan – közvetlen vagy közvetett – kapcsolatot, amely akár célja, akár hatása folytán befolyásolni kívánja, befolyásolja vagy befolyásolhatja a versenytárs piaci viselkedését. Mindezen szempontokra figyelemmel a Versenytanács a Strabag, valamint az EGÚT és a RING fenti magatartását a gazdasági versenyt korlátozóknak és így a versenytörvénybe ütközően jogsértőnek találta. Ezért a Versenytanács a Strabag Rt.-vel szemben együttesen 137 millió (azaz százharminchét millió) forint, az EGÚT Rt.-vel szemben 56 millió (azaz ötvenhat millió) forint, a RING Kkt.-vel szemben pedig 52 millió (azaz ötvenkét millió) forint versenyfelügyeleti bírságot szabott ki.

A vállalkozások a Fővárosi Bírósághoz, majd a Fővárosi Ítéletáblához folyamodtak jogorvoslatért. A Fővárosi Bíróság 2006. szeptember 26-án kihirdetett ítéletében utasította el a három útépítő társaság keresetét, míg a Fővárosi Ítéletábla 2008 júniusában hozta meg jogerős ítéletét.

A Fővárosi Ítéletábla kiemelte ítéletében, hogy a vállalkozások nem tudták megdönteni a bírói végzés alapján lefolytatott, önhatalmú kutatás jogszerűségét, így a versenyhatóság felhasználhatta az eljárási cselekmények során fellelt bizonyítékokat. Az önhatalmú kutatás kapcsán megállapította a bíróság, hogy ha az derül ki, hogy a feltételezett jogsértéssel az adott dokumentum, vagy más bizonyíték a vizsgált cselekménnyel nem függ ugyan össze, de az más olyan tevékenységet, magatartást, állapotot rögzít vagy bizonyít, amely a Tpv. (1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról) rendelkezéseit sértheti és az eljárás emiatt a GVH hatáskörébe tartozik, akkor az eljárást e magatartás miatt a Tpv. 70. §-ának (1) bekezdése alapján megindíthatja, avagy a szükségesnek tartott körben erre is kiterjesztheti, így a fellelt bizonyíték felhasználható.

A Fővárosi Ítéletábla – a GVH-hoz hasonlóan – rámutatott arra, hogy a vizsgált

magatartás megítélésének kiindulópontja az a követelmény, hogy a vállalkozások piaci döntéseiket önállóan hozzák meg, mellőzve a versenytársaikkal akarategységben tanúsított piaci magatartást, mivel a gazdasági szereplőknek a piacon önállóan kell kialakítaniuk az általuk alkalmazott politikát és követett magatartást.

A bíróság kiemelte, hogy a bizonyítékokban szereplő adatok (ajánlati árakat tartalmazó faxok, az igazolt kapcsolatfelvétel ténye) a tényleges árajánlatok ismeretében a vállalkozások közötti információáramlás és -egyeztetés tényét tükrözik. Ezzel összevetve (és hozzákapcsolva) a pályázatokkal érintett piacot, a felperesek viszonylatában kialakított együttműködés irányultságát, mindkét tendert érintően a jogellenes összehangolt magatartást erősít meg. A közbeszerzési eljárásban részt vevők nyerési céllal nyújtják be pályázataikat, így érdekérvényesítési helyzetüket, érdeküket tekintve az induló vállalkozások versenyeznek egymással.

Gazdasági törekvéseik által meghatározottan sem megengedett – az építőiparban szükségszerűen megvalósuló alvállalkozói rendszer kialakítására hivatkozással –, egy másik, szintén a közbeszerzési eljárásban induló pályázótól megkapott árajánlat továbbítása, avagy a megbeszéléseken megszerzett információk e körben való áramoltatása. Különösen nem a

perbeli esetben megvalósult módon, vagyis, hogy a GVH által feltárt vezetői kommunikációkat követően az árakat is tartalmazó faxok megküldése eredményeként – a közbeszerzési pályázati sorrendet és azok megvalósulási értékét is érintő – ajánlati árkorrekció valósul meg az érintettek között.

A bírság tekintetében megállapította a bíróság, hogy a Tpv. 11. §-ába ütköző

magatartás, a versenytársak közötti összejátszás miatt alkalmazott szankció a Tpv. 78. §-a szerinti törvényi előírásokba nem ütközik. A rendkívül súlyos versenykorlátozást megvalósító és a közbeszerzési eljárás elveit és célját sértő jogellenes magatartástól elrettentő, illetőleg az ilyen jellegű cselekménytől visszatartó erővel bíró különösen nagy összegű bírságok a GVH által mérlegelt körülmények

mellett nem tekinthetők eltúlzottnak. A határozat alapjául szolgáló jogsértést befolyásoló körülmények mérlegelésé-
ként, valamint az elérni kívánt célt és az elkövetett jogsértő magatartás súlyát, hatását, eredményét, a vállalkozások ehhez való viszonyulását mint a bírságösszegre hatással lévő tényezőket a versenyhatóság indokoltan vette figyelembe kiemelkedő súllyal.

A Fővárosi Ítéltábla felfüggesztette a Kortex Kft.-re kiszabott bírság végrehajtását

A Gazdasági Versenyhivatal 2007. december 18-án hozott határozatában megállapította, hogy a Kortex Mérnöki Iroda Kft. és az Olympus Hungária Kft. között 2005. szeptember 19-én létrejött Együttműködési Megállapodásban megjelölt árúknak a Kortex Mérnöki Iroda Kft. részére, a Budapesti Bajcsy-Zsilinszky Kórház rekonstrukciójára kiírt közbeszerzési eljárás II. és III. üteméhez történő kizárólagos szállítására vonatkozó vállalása tilalom alá eső, versenyt korlátozó megállapodásnak minősül. A jogsértés miatt a GVH 77 millió Ft bírság megfizetésére kötelezte a Kortex Kft.-t, amely keresetet nyújtott be a Fővárosi Bírósághoz a határozat megváltoztatása iránt, és egyidejűleg kérte a bírság végrehajtásának felfüggesztését (lásd Versenytükör 2008. 1. szám).

A Fővárosi Bíróság a Legfelsőbb Bíróság 2/2006. KJE jogegységi határozatában foglaltakra utalással elutasította a Kortex Kft. (a továbbiakban: felperes) végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmét, amelylyel szemben a felperes fellebbezést terjesztett a Fővárosi Ítéltábla elé. A felperes fellebbezésében azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte kellő súllyal, hogy a tevékenysége 75–80%-a alapul közbeszerzési eljárásokban elnyert pályázatokon, amelyek feltétele az eredményes működés. A felperes álláspontja szerint nem rendelkezik átcsoportosítható eszközökkel, ingatlanai bankgaranciák fedezetéül szolgálnak, jelzáloggal terheltek, bankbetétei ugyancsak bankgarancia fedezetei; míg az ezt meghaladó tárgyi eszközei a mindennapi működéshez szükségesek. A felperes előadta, hogy az elsőfokú bíróság által hangsúlyosan értékelt eredménytartaléka a 2006. év kiugró eredményének (az elért árbevétel ekkor az előző évi nyolcszorosa volt, és ötszörö-

se a 2007. és 2008. évi várható bevételeknek) volt köszönhető, amely nem mutatja a vállalkozás tényleges pénzügyi helyzetét. A felperes ezenkívül arra hivatkozott, hogy a márciusi áfabevallását sem tudta maradéktalanul teljesíteni, csatolta az áfabevallását és a bankszámlakivonatát.

A Fővárosi Ítéltábla helyt adott a felperes fellebbezésének; az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben nyomatékkal vette figyelembe azt a körülményt, hogy az eredménytartalék a saját tőke olyan speciális eleme, amely számított érték, az az összes eszköz és az összes forrás különbsége, ezért nem tekinthető szabadon és korlátozás nélkül felhasználható pénzeszköznek. A Fővárosi Ítéltábla kiemelten értékelte, hogy a felperes gazdasági tevékenységének döntő része a közbeszerzési piachoz kapcsolódik, amelyen való részvétel feltétele az eredményes gazdálkodás, valamint a közbeszerzéshez kapcsolódó

tevékenységének sajátosságai következtében a befektetett eszközeivel nem rendelkezik szabadon. Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az előre nem kalkulálható és tetemes összeget képviselő, az adózás előtti nyereségnek közel tízszeresét elérő bírságösszeg végrehajtása a felperes gazdasági tevékenysége folytathatóságát veszélyezteti.

A Fővárosi Ítéltábla végzésében hangsúlyozta, hogy a versenyhatósági eljárásnak, a bírság kiszabásának nem az a célja, hogy a prosperáló vállalkozások megszűnjenek, hanem az, hogy a továbbiakban jogszerűen működjenek. A másodfokú bíróság szerint a felperes esetében a végrehajtás vélhetően a gazdasági ellehetetlenüléséhez vezetne, amelyet súlyosabb következménynek tart, mint azt, hogy az előre számításba vett bírság összege a költségvetésbe utóbb folyik be. A végzés jogerős.

Foto: MTI